

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

ÎNCHEIERE

16 aprilie 2014

mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii:

Sveatoslav Moldovan, Iuliana Oprea

soluționând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de avocatul Vasile Țurcan în interesele lui Malic Semion, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Malic Semion împotriva Ministerului Justiției al RM, Procuraturii Generale a RM și Ministerului Afacerilor Interne a RM, cu privire la repararea prejudiciului material și moral,
împotriva deciziei Curții de Apel Chişinău din 04 decembrie 2013,

C O N S T A T Ă :

La 18.03.2013, Malic Semion s-a adresat în instanță cu cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al RM, Procuratura Generală a RM și Ministerul Afacerilor Interne al RM cu privire la încasarea prejudiciului material și moral în baza Legii nr. 87 din 21.04.2011, art. 1404 Cod civil al RM și art. 6 și 13 CEDO.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat, că în noaptea spre 11.03.2012, persoane necunoscute au pătruns în casa dînsului din satul Jora de Sus, raionul Orhei și au furat bunuri în sumă de peste 22 000 lei, alte bunuri fiind deteriorate. Fiind sesizat Comisariatul Raional de Poliție, la fața locului s-au prezentat doi ofițeri de poliție. Dar, atît în ziua comiterii infracțiunii, cît și ulterior, organul de constatare și de urmărire penală a dat dovadă de superficialitate, sau chiar în mod premeditat au mușamalizat cazul și un șir de acțiuni procesuale imediate și obligatorii, nu au fost efectuate, ori au fost efectuate foarte tardiv. Indică, că cauza penală nu a fost pornită în termenii legali, și în așa mod, infracțiunea a rămas nedescoperită pînă în prezent.

Din motiv că pe parcursul a mai multe luni problema sa nu a fost soluționată, iar la cererile adresate Comisariatului Raional de Poliție Orhei, Ministerului Afacerilor Interne și organelor procuraturii, inclusiv și Procuraturii Generale, nu a primit răspuns sau a primit un răspuns formal, s-a adresat în instanță cu prezenta cerere de chemare în judecată în ordinea Legii nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești.

Indică că prin acțiunile sale Comisariatul Raional de Poliție Orhei și MAI se fac culpabile de prejudiciul material în sumă de 22 640 lei, sumă determinată chiar

de ofițerul de urmărire penală, care și este culpabil de nesoluționarea eficientă și legală a cazului.

Menționează că urmare a atitudinii superficiale din partea ofițerului de urmărire penală cât și a CRP Orhei, MAI a RM cât și a Procuraturii, i-a fost cauzat un prejudiciu moral considerabil.

Solicită reclamantul încasarea de la pîrîți a sumei de 22 640 lei cu titlu de prejudiciu material, a sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și încasarea altor prejudicii, în calitate de costuri și cheltuieli.

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 02 iulie 2013, a fost respins capătul de cerere privind încasarea prejudiciului material, iar pretenția cu privire la încasarea prejudiciului moral a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui Malic Semion 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Malic Semion a declarat apel împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea apelului, casarea hotărîrii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 02 iulie 2013 și adoptarea unei noi hotărîri privind admiterea integrală a cererii de chemare în judecată.

În motivarea apelului, apelantul a indicat că suma prejudiciului moral acordată de prima instanță este disproporționată și discriminatorie în raport cu suferințele pe care le-a provocat reclamantului comportarea ilegală a organului de urmărire penală și a procurorilor. Mai mult, această sumă este vădit disproporționată în raport cu sumele acordate de Curtea Europeană în cauzele similare împotriva Moldovei, care pe cauze mult mai nesemnificative, acordă reclamantilor retribuții morale mult mai mari.

Indică apelantul și că instanța neîntemeiat a respins cerința de încasare a prejudiciului material în mărimea calculată și recunoscută de ofițerul de urmărire penală, în sumă de 22 640 lei, or anume statul conform Legii 87 este pasibil de răspundere civilă în fața reclamantului, avînd toate pîrghiile legale ca să-și recupereze pierderile.

Ministerul Justiției al RM de asemenea a declarat apel împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea apelului, casarea hotărîrii cu adoptarea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii depuse de Malic Semion.

În motivarea apelului, apelantul a indicat, că concluziile primei instanțe expuse în hotărîre sînt în contradicție cu circumstanțele pricinii, iar normele de drept material au fost aplicate eronat. Astfel, prima instanță greșit a dedus, că circumstanțele prezentate în acțiunea depusă de Malic Semion se încadrează în prevederile Legii nr. 87 din 11.04.2011, deoarece organul de urmărire penală nu este o autoritate publică investită cu dreptul de judecare a cauzelor. De asemenea, intimatul nu are nici un temei în vederea invocării tergiversării examinării cauzei în condițiile în care deține calitate parte vătămată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2013, a fost respins apelul declarat de Malic Semion, admis apelul declarat de Ministerul Justiției al RM, casată hotărîrea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 02 iulie 2013 și emisă o hotărîre nouă de respingere a acțiunii.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a invocat prevederile art. 2 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, menționînd că, în cazul procedurilor penale, dreptul de a fi judecat într-un termen rezonabil poate fi invocat doar de o persoană căreia i s-a înaintat o acuzație, iar perioada care trebuie luată în considerație pentru a verifica respectarea dreptului la judecare a cauzei

penale în termen rezonabil începe din ziua când o persoană este acuzată (*hotărîrea CEDO din 27 iunie 1968 în cauza Nemeister c. Austriei*), sau ziua începînd cu care bănuielile al căror obiect este cel interesat au avut repercursiuni importante asupra situație sale (*hotărîrea CEDO din 02 decembrie 1986 în cauza Savoldi c. Italiei*).

La fel a menționat că o excepție constituie situația când victima unei infracțiuni pretinde durată nerezonabilă a procedurii penale în legătură cu imposibilitatea soluționării aspectului civil, examinarea excesiv de lungă a acțiunii sale civile în cadrul procedurii penale, situație în care poate fi apreciată și durata procedurilor penale, dar începînd cu momentul înaintării acțiunii civile, iar în speță, reclamantul apelant Malic Semion are calitatea de parte vătămată în cauza penală, în care se pretinde încălcarea termenului rezonabil la judecarea cauzei. Probe, ce ar confirma că Malic Semion ar fi înaintat o acțiune civilă în cadrul procesului penal, pe dosar nu au fost administrate. Or, reieșind din prevederile Legii nr.87, asemenea pretenții pot fi înaintate doar de către învinuit sau inculpat, căruia prin simplul motiv de menținere sub acuzare un termen îndelungat i se lezează drepturile și interesele ocrotite de lege, totodată Malic Semion nu a justificat cum sînt aduse la moment atingeri drepturilor și intereselor sale în calitate de parte vătămată.

Considerînd ilegală decizia instanței de apel, la 06.02.2014, avocatul Vasile Țurcan în interesele lui Malic Semion a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2013 și a hotărîrii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 02 iulie 2013 și emiterea unei noi hotărîri de admitere integrală a acțiunii.

În argumentarea recursului recurentul a invocat argumentele de fapt ale pricinii, expuse atît în cererea de chemare în judecată, cît și în cererea de apel. La fel, recurentul a susținut că cauza a fost examinată în lipsa sa, iar apelul Ministerului Justiției al RM nu i-a fost adus la cunoștință. Totodată, consideră că instanțele eronat au statuat că circumstanțele speței nu cad sub incidența Legii nr. 87 din 11.04.2011, deoarece MAI este o autoritate publică care are atribuții directe să contribuie la înfăptuirea actului de justiție.

Examinînd temeiurile de admisibilitate ale recursului în raport cu materialele pricinii civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele considerente.

Verificînd motivele de casare invocate în cererea de recurs, Colegiul atestă că recurentul indică argumente ce țin de dezacordul cu felul în care instanța de apel a apreciat înscrisurile probatoare și a constatat circumstanțele cauzei. În viziunea recurentului, instanțele eronat au statuat că circumstanțele speței nu cad sub incidența Legii nr. 87 din 11.04.2011.

Nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate aceste argumente, deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

În speță, Colegiul menționează că, recursul în cauză conține obiecțiile de fapt și de drept, care deja au fost obiect de studiere și verificare de către instanțele ierarhic inferioare, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei, în modul în care este garantat de articolului 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de admitere a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau

aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, așa cum formal invocă recurentul și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, Colegiul constată că argumentele invocate de recurent nu pot constitui temei de casare a deciziei recurate, or, acestea nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Potrivit prevederilor art. 432 alin. (1) CPC RM, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC RM cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței Curții Europene, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, pe cînd în recursul declarat de avocatul Vasile Țurcan în interesele lui Malic Semion, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de avocatul Vasile Țurcan în interesele lui Malic Semion ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 432, 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC al RM, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

D I S P U N E:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de avocatul Vasile Țurcan în interesele lui Malic Semion, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2013, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Malic Semion împotriva Ministerului Justiției al RM, Procuraturii Generale a RM și Ministerului Afacerilor Interne a RM, cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
Judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Iuliana Oprea